

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Vechiu Vasile Xxxxx, născut la xxxxx, originar din r-nul
Xxxxx s. xxxxx, domiciliat r-nul xxxxxx s. xxxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 27.09.2018 – până la 02.11.2018

instanța de apel:

de la 20.11.2018 – până la 19.12.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 01.04.2019 – până la 10.07.2019

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2018, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, Vechiu Vasile Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, la 4 ani închisoare, fără amendă, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, Vechiu Vasile, la 13 iulie 2018, în jurul orei 01:00, urmărind scopul sustragerii în mod deschis a bunurilor altei persoane, aplicând acțiuni violente realizate prin cauzarea de numeroase lovituri peste corp părții vătămate Sprinsian Anatolie, în timp ce se aflau pe teritoriul Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, situată pe str. Mitropolit Varlaam nr. 58, mun. Chișinău, în mod deschis i-a sustras din buzunar un portmoneu cu valoare de 100 lei, în care se aflau bani în sumă de 800 lei, buletinul de identitate al acestuia, telefon mobil de model „LG” la prețul de 300 lei, în care se afla înserată cartela SIM cu nr. xxxxx, în rezultat cauzând părții vătămate un prejudiciu material în proporții considerabile, în sumă totală de 1.200 lei.

Pe baza stării de fapt expusă mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului Vechiu Vasile, a fost calificată *de drept* în baza art. 187 alin. (2) lit. e), f)

Cod penal – jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, însoțită de cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, la data de 09 noiembrie 2018, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de soluționarea chestiunii legate de încasarea cheltuielilor judiciare, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă încasarea de la Vechiu Vasile a cheltuielilor judiciare, suportate din contul bugetului de stat și anume a sumei de 947,5 lei.

În motivarea apelului a invocat că:

- cheltuielile judiciare sunt cele suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a urmăririi penale, totodată, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală;

- cheltuielile judiciare înaintate de acuzatorul de stat, sunt formate din efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 320 lei, precum și cheltuieli suportate pentru instrumentarea cauzei penale în sumă de 627, 5 lei, în total constituind suma de 947,5 lei;

- în partea soluționării de către instanța de judecată a chestiunii privind cheltuielile judecare, sentința este ilegală, respectiv urmează a fi casată în partea dată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispoziției art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, respectiv opțiunea privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale nu au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce a condiționat concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt, decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Vechiu Vasile la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, prima instanță a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, potrivit căruia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale. La stabilirea modului, categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel, la fel, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care este mai puțin gravă, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care anterior a mai fost condamnat, a recunoscut vina, de

influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În opinia instanței de apel, prima instanță și-a argumentat soluția adoptată, invocând motive clare și considerente ce au dus la concluzia necesității stabilirii inculpatului a pedepsei sub formă de închisoare.

Referitor la apelul declarat de către acuzator, ce vizează dezacordul cu neîncasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 947,5 lei, instanța de apel a considerat că acesta este nefondat, deoarece cheltuielile efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, sunt cheltuieli ce urmează a fi trecute în contul statului. Respectiv, obligația pozitivă a statului, în sensul art. 6 par. 2 a CEDO, prin intermediul organelor de urmărire penală și procuraturii este de a demonstra, ținând cont de dispozițiile art. art. 24, 56 Cod de procedură penală, vinovăția persoanei, fiindu-le atribuită potrivit art. 96-97 Cod de procedură penală sarcina probațiunii, iar persoana acuzată de un delict beneficiază de prezumția nevinovăției, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală, fiind liberată de obligația de a-și demonstra nevinovăția.

Ce ține de cheltuielile privind efectuarea expertizei, instanța de apel a reținut dispozițiile art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală și alin. (3) art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr. 68 din 14.04.2016. Astfel, instanța de apel ținând cont de faptul că, raportul de expertiză judiciară nr. 201802D1564 din 19 septembrie 2018 în sumă de 320 lei, a fost utilizat în sensul art. 93 alin. (2) pct. 2), 7) Cod de procedură penală în calitate de probă, fiind pus la baza acuzării inculpatului Vechiu Vasile, respectiv costul cheltuielilor judiciare urmează să fie suportat de către ordonatorul expertizei judiciare, din mijloacele alocate pentru efectuarea expertizelor din bugetul alocat.

Ce ține de cheltuielile privind salariul procurorului și pentru consumarea hârtiei, instanța de apel a notat că, normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru instrumentarea cauzei penale la etapa urmăririi penale și anume salariul acuzatorului de stat și pentru procurarea altor rechizite ca hârtie, pix, etc., iar prevederile legale, nu prevăd astfel de cheltuieli, ce pot fi încasate din contul inculpatului.

În concluzie, instanța de apel a considerat că, prevederile legale la care face trimitere acuzatorul de stat, nu prevăd astfel de cheltuieli, ce pot fi încasate din contul inculpatului. Prin urmare, normele procedurale invocate de acuzatorul de stat nu reglementează încasarea din contul inculpatului a mijloacelor bănești, cu titlu de cheltuieli pentru procurarea foilor de hârtie și a salariului acuzatorului de stat, ce sunt achitate din bugetul de stat potrivit legii.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, la data de 01 martie 2019, care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar invocă:

- în cadrul examinării prezentei cauze penale nu au fost stabilite careva motive ce ar duce la concluzia că, nu este rațional de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului. Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare cheltuielile judiciare fiind imputabile inculpatului, condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat;

- obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsă infractorului. Obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli. De asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare;

- în speță, statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția inculpatului, prin acțiuni de procedură legale, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, care în baza art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare și care indiscutabil urmează a fi recuperate din contul inculpatului, deoarece însăși acțiunile ilegale comise de acesta le-au generat;

- alin. (3) al art. 227 Cod de procedură penală este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor de fond de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată, deoarece procurorul în apelul declarat a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizei judiciare;

- prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial nr. 40-47/108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat - prin ce se atestă intenția legiuitorului, de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului;

- inculpații condamnați urmează să suporte toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, chiar și plata unei expertize dispuse din oficiu sau la cererea părții civile.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă temeuri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei sau când argumentele formulate de recurent nu au un fundament juridic.

Potrivit textului recursului declarat de către procuror, acesta invocă de drept temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din textul recursului, Colegiul atestă că, autorul în esență critică hotărârile instanțelor de fond adoptate în partea cheltuielilor judiciare, prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de a încasa aceste cheltuieli din contul inculpatului, pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 201802D1564 din 19.09.2018 și a altor cheltuieli, cum ar fi cheltuieli pentru salariul procurorului și consumabile, adică hârtie și copiator în sumă totală de 947, 5 lei.

În opinia Colegiului penal, instanțele de fond just au menționat că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale, în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, prin cheltuirea foilor de hârtie și imprimării acestora, precum și salariul procurorului, nu reprezintă cheltuieli judiciare în sensul art. 227 Cod de procedură penală.

În partea ce se referă la celelalte cheltuieli judiciare, precum efectuarea expertizelor, instanța de recurs relevă că, potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, ceea ce denotă faptul că, legea nu stabilește în exclusivitate că, plata cheltuielilor este suportată doar de inculpat.

Dispoziția alin. (3) art. 229 Cod de procedură penală stipulează că, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Reieșind din norma menționată mai sus, Colegiul notează că, la lucrările dosarului, partea acuzării urma să prezinte probe și argumente întemeiate, pentru a demonstra că, inculpatul este în stare din punct de vedere material de a suporta cheltuielile judiciare și că plata acestora nu poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanei.

Potrivit materialelor cauzei, inculpatul nu este angajat în câmpul muncii și nu are surse stabile de venit.

Prin urmare, Colegiul penal reține că, partea acuzării nu a prezentat careva probe ce ar confirma solvența inculpatului sau capacitatea acestuia de achitare a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizei, având această obligație exclusivă.

În temeiul celor menționate, Colegiul penal conchide că, în cauza dată nu și-a găsit confirmarea temeiul de recurs la care face referire recurentul și nu sânt motive de a interveni în soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece a fost soluționată corect chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizei în prezenta cauză.

Din considerentele enunțate supra, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de către procuror în prezenta speță, este vădit neîntemeiat și urmează a fi declarat ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui **Vechiu Vasile Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 08 august 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda